

Domžale, 23. 12. 2019

PREDSEDNIKOM POLITIČNIH STRANK-!

Spoštovani predsedniki političnih strank,

čas za usklajen dogovor o demokratični prenovi naše nedemokratične in ne-ustavne volilne zakonodaje se polagoma izteka. V tem smislu bo prihajajoče leto odločilno, saj ni mogoče vsebinsko in strokovno kvalitetnih sprememb dogovoriti tik pred naslednjimi volitvami (da o nevarnostih kakšnih predčasnih volitev, bog ne daj, niti ne govorimo).

Verjetno tudi vi, tako kot mi, razpolagate z informacijami, da je čedalje več volivcev nezadovoljnih s sedanjim Zakonom o volitvah v DZ (ZVDZ), hkrati pa zgroženih, da politične stranke niso niti pripravljene niti sposobne doseči soglasja za potrebno **demokratizacijo** tega zakona. Vaša nepripravljenost, da se dogovorite vsaj za uvedbo absolutnega in obveznega prednostnega glasu revoltira čedalje več volivcev, ki iščejo ustrezno obliko protesta. Postalo je namreč jasno, da je glavni razlog za zavračanje tega predloga **nezaupanje** vodstev strank v volivce; drugače povedano, **strah**, da nekateri med vami, ko bi se znašli med ostalimi kandidati na volilni listi, ob uvedbi absolutnega prednostnega glasu ne bi dobili dovolj glasov za izvolitev. Mogoče je v nekaterih primerih ta strah celo upravičen, toda to dejstvo bolj govori o spornosti kandidatov kot o spornosti volje volivcev.

Druga točka, ki jo čedalje več volivcev odklanja, pa je velika neuravnoteženost določil o načinu oblikovanja kandidatnih list. Sedaj so parlamentarne stranke v privilegiranem položaju, saj jim za verifikacijo teh list v osnovi zadošča podpis treh poslancev, kar vodi celo v nekakšno »trgovanje« s temi podpisi. Na drugi strani imajo subjekti Civilne družbe (CD) pred seboj mukotržno, skoraj neizvedljivo zbiranje podpisov državljanov, če hočejo oblikovati kandidatno listo. To nalogo dodatno otežuje naš nedemokratičen način zbiranja teh podpisov na Upravnih enotah, ki je nedvomno ostanek preteklosti. Obstoji cela vrsta predlogov, kako to **pravno nesorazmerje CD vsaj omiliti**: najprej z zbiranjem podpisov po elektronski poti, z elektronskim podpisom in sankcijami za lažne podpise, nato z bistvenim zmanjšanjem števila potrebnih podpisov, itd. Lahko pa bi se odločili tudi za enake pogoje, veljavne tako za parlamentarne kot neparlamentarne stranke in druge subjekte CD. Smiselna bi bila uvedba domicila (in drugih omejitev) za kandidiranje, itd. Posebno pozornost zasluži tudi predlog, da bi zadnji dve mesti na vsaki kandidatni listi **obvezno** pripadali nestranskim kandidatom. Prav tako je strokovne obravnave vredna zahteva nekaterih volivcev, da se udeležba na volitvah opredeli kot **obveznost** državljanov (tako rešitev imata npr. tudi Avstralija in Belgija), s pravico oddaje prazne oz. neveljavne glasovnice in določitvijo kvoruma, potrebnega za izvolitev poslanca ali celo **veljavnost** volitev.

Skratka, predlogov za bistveno demokratizacijo sedanje volilne zakonodaje je več. Najbolj celovit je seveda predlog ZVDZ, ki ga je pred leti vložil ZDUS s podporo več kot 5.000 volivcev, pa so ga takratne koalicijske stranke sramotno »potopile«, brez resne strokovne in javne razprave. Po našem prepričanju je ta predlog še vedno aktualen, vsaj kot podlaga za resne pogovore, saj je daleč najbolj celovit in domišljen.

Ob tem pozivu k nujni demokratizaciji sedanjega slabega volilnega sistema oz. vsaj temeljnega ZVDZ, vas obveščamo, da smo se v Društvu SINTEZA-AD odločili, da v letu 2020 oblikujemo **Svet civilne družbe za demokratično prenovo volilne zakonodaje**, s ciljem, da intenzivneje in bolj študijsko spremljamo dogajanje na tem področju, da konkretnije predstavljamo svoje predloge in učinkoviteje vplivamo na javno mnenje in organiziranost tistih, ki se zavedamo, da mora biti volilni sistem DEMOKRATIČNI DOGOVOR POLITIKE Z LJUDSTVOM, nikakor ni le domena političnih strank, ki z njim ščitijo zgolj svoje parcialne, pogosto pritlehne interese po oblasti. Prepričani smo, da so take spremembe nujne, če želimo zmanjšati nezaupanje volivcev, ki se kaže v naraščajoči abstinenci, če želimo na kandidatne liste pritegniti več kvalitetnih, izobraženih in kompetentnih kandidatov in zaustaviti negativno selekcijo, ki jo sedanji sistem povzroča. Iz tega seveda izhaja, da se bomo v primeru, če do ustreznih sprememb sedanje volilne zakonodaje ne bo prišlo, v dogajanje pred volitvami vključili z **negativno** volilno kampanjo zoper tiste politične stranke, ki zagovarjajo le kozmetične spremembe sedanje volilne zakonodaje.

Ob vseh teh predlogih in opozorilih vam ob koncu iztekajočega se leta želimo več uspehov pri dogovarjanju o nujnih spremembah, osebno pa obilo zdravja in zadovoljstva.

SINTEZA-AD, društvo Aktivni državljani

Predsednik

Emil Milan Pintar

